

Sygn. akt III AUa 458/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Marcjanna Górską (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Lasota

SO del. Agnieszka Ambroziak

Protokolant: st.sekr.sądowy Marta Brzezińska

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2017 r. w Warszawie

sprawy Z. L. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o przeniesienie odpowiedzialności za składki na członka zarządu spółki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 listopada 2015 r. sygn. akt XIII U 1394/15

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

II. nie obciąża odwołującego się Z. L. (1) kosztami zastępstwa prawnego organu rentowego za obie instancje.

Agnieszka Ambroziak Marcjanna Górską Bożena Lasota

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 6 lipca 2015 r., wydaną na podstawie art. 108 § 1, w związku z art. 107 § 1, § 2 pkt 1,2 i art. 116 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 613) w zw. z art. 31 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 121), przeniósł na Z. L. (1) odpowiedzialność za zobowiązania płatnika (...) Sp. z o. o. z siedzibą w B. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej kwocie 153 949,36 zł, w tym: na ubezpieczenia społeczne: 70.174,41 zł - z tytułu nieopłaconych składek za okres 02/2010 r. - 05.2010 r., 08/2010 r., 11/2010 r. -12/2010 r., 02/2011 r. - 04/2011 r., 06/2011 r., 09/2011 r.; 40.803,00 zł - z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 6 lipca 2015 r.; na ubezpieczenie zdrowotne: 21.239,70 zł - z tytułu nieopłaconych składek za okres 02/2010 r. - 05.2010 r., 08/2010 r., 11/2010 r. -12/2010 r., 02/2011 r. - 06/2011 r., 09/2011 r.; 12.139,00 zł - z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 6 lipca 2015 r.; na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych: 6.071,25 zł - z tytułu nie opłaconych składek za okres 02/2010 r. - 05.2010 r., 08/2010 r., 11/2010 r. - 12/2010 r., 02/2011 r. - 04/2011 r., 06/2011 r., 09/2011 r.; 3.522,00 zł - z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 6 lipca 2015 r.

Odwołanie od wymienionej wyżej decyzji złożył Z. L. (1), wnosząc o jej zmianę w części dotyczącej składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych

Świadczeń Pracowniczych za czerwiec i wrzesień 2011 r. oraz wysokość odsetek za zwłokę naliczonych po dniu 25 maja 2011 r. do dnia 6 lipca 2015 r., tj. daty wydania decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję stwierdzając, że nie przenosi na odwołującego się Z. L. (1) odpowiedzialności z tytułu odsetek od 14 października 2011 r. do dnia zapłaty za zobowiązania płatnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że odwołujący się Z. L. (1) od dnia 2 grudnia 2005 r. pełnił funkcję prezesa zarządu przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. wpisanej do rejestru w dniu 5 sierpnia 2004 r. Przedmiotem działalności spółki była sprzedaż hurtowa wyrobów włókienniczych. Odwołujący się był osobą uprawnioną do samodzielnego reprezentowania Spółki.

W dniu 10 lutego 2011 r. Dyrektor Oddziału ZUS w B. wszczął wobec Spółki administracyjne postępowanie egzekucyjne celem wyegzekwowania należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia za okres: 02/2010 r. - 05/2010 r., 08/2010 r. W toku prowadzonego postępowania ustalono, iż Spółka nie posiada majątku o wartości egzekucyjnej, z którego Dyrektor Oddziału ZUS może prowadzić skuteczną egzekucję. Z uwagi na powyższe tytuły wykonawcze zostały przekazane Naczelnikowi Drugiego Urzędu Skarbowego w B. w wraz z wnioskiem o dalsze prowadzenie egzekucji.

Postanowieniem z dnia 28 września 2011 r. Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w B. umorzył postępowanie egzekucyjne. W uzasadnieniu wskazano, że czynności podejmowane przez organ egzekucyjny nie doprowadziły do wyegzekwowania jakichkolwiek kwot na spłatę istniejącego zadłużenia.

Ponadto organ egzekucyjny podkreślił, iż postanowieniem z dnia 29 maja 2009 r. Sąd Rejonowy Sąd Gospodarczy w Białymstoku oddalił kolejny wniosek o ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o. wskazując, że po wyeliminowaniu wierzytelności, które nie mogą być brane pod uwagę przy uwzględnieniu stanu majątkowego, posiadane przez dłużnika aktywa nie wystarczą na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego. Dyrektor Oddziału ZUS w B. na podstawie tytułów wykonawczych z dnia 12 kwietnia 2011 r., z dnia 19 lipca 2011 r., z dnia 12 września 2011 r., z dnia 10 października 2011 r. oraz z dnia 27 lutego 2012 r. dokonał wszczęcia wobec spółki postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania należności na ubezpieczenia za okres: 11/2010 r. - 12/2010 r. W toku prowadzonego postępowania dokonał zajęcia rachunku bankowego spółki w (...) SA oraz w Banku (...) Egzekucja okazała się nieskuteczna.

Z uwagi na powyższe w dniu 25 lipca 2012 r. tytuły wykonawcze zostały przekazane Naczelnikowi Drugiego Urzędu Skarbowego w B. do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Postanowieniem z dnia 12 listopada 2014 r. Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w B. umorzył postępowanie egzekucyjne. W uzasadnieniu podał, że nie ustalono żadnych składników majątkowych, z których możliwe byłoby zaspokojenie przynajmniej wydatków egzekucyjnych.

W dniu 30 marca 2010 r. Oddział ZUS w B. wniósł o pozbawienie odwołującego się prawa prowadzenia działalności gospodarczej. Wnosząc o orzeczenie zakazu organ rentowy podniósł, iż spółka nie reguluje wymagalnych zobowiązań finansowych co najmniej wobec dwóch wierzycieli m.in. wobec (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. oraz wobec Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w W.. Całkowity stan zadłużenia spółki wynosił ponad 13 290 000,00zł, z czego około 8 000 000,00 zł to zadłużenia publicznoprawne wobec ZUS i Urzędu Skarbowego. Spółka nie posiadała nieruchomości, zaś środki trwałe i zapasy magazynowe oszacowane na kwotę 346 865,20 zł były przewłaszczone na zabezpieczenie wierzytelności. Środków pieniężnych w kasie i na rachunkach bankowych spółka praktycznie nie posiadała.

Z uwagi na powyższe, postanowieniem z dnia 25 maja 2011 r. Sąd Rejonowy Sąd Gospodarczy w Białymstoku VIII Wydział Gospodarczy w sprawie sygn. akt VIII Gzd 1/11 pozbawił odwołującego się na okres 6 lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu. Apelacja złożona od tego postanowienia przez ubezpieczonego została oddalona przez Sąd Okręgowy Sąd Gospodarczy w Białymstoku VII Wydział Gospodarczy postanowieniem z dnia 14 października 2011 r. w sprawie sygn. akt VII Ga 132/11.

Pismem z dnia 17 marca 2015 r. pozwany organ rentowy zawiadomił Z. L. (1) o wszczęciu z urzędu postępowania o przeniesienie na odwołującego się jako członka zarządu (...) Sp. z o.o. w B., odpowiedzialności za zobowiązania ww. Spółki z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. W piśmie z dnia 16 kwietnia 2015 r. ubezpieczony wskazał, iż w jego ocenie nie może ponosić odpowiedzialności z art. 116 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa za okres po 25 maja 2011 r., gdyż orzeczony został zakaz prowadzenia działalności gospodarczej postanowieniem z dnia 25 maja 2011 r. Zatem po tym okresie przestał pełnić funkcję prezesa zarządu spółki. Nadmienił ponadto, iż orzeczony zakaz spowodował ograniczenie możliwości finansowych. Jednocześnie wskazał, iż na podstawie zawartej ugody w dniu 12 września 2012 r. z Funduszem Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, dokonał zapłaty części wierzytelności spółki. Ponadto w 2013 r. i 2014 r. uregulował zaległości wobec Drugiego Urzędu Skarbowego w B. na kwotę ponad 200 000,00 zł. Zobowiązania spółki były regulowane z posiadanych przez ubezpieczonego oszczędności, jak też zaciągniętej pożyczki. Wyjaśnił ponadto, iż sam posiada wierzytelność wobec spółki z tytułu niewypłaconego wynagrodzenia za pracę. Wierzytelność nie była stwierdzona sądownie. Wyjaśnił, iż działalność spółki okazała się nierentowna z powodów niezależnych od spółki, tj. uwarunkowań ekonomicznych. Ponadto wniósł o umorzenie zaległości z tytułu składek powstałych w związku z działalnością gospodarczą prowadzoną przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B..

W toku postępowania sądowego, ubezpieczony ostatecznie podnosił, że w jego ocenie nie odpowiada za odsetki za okres od dnia 14 października 2011 r..

Sąd wskazał, że powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz w aktach składowych ZUS, które w ocenie Sądu są wiarygodne, nie były kwestionowane przez żadną ze stron i nie budzą wątpliwości.

Przystępując do oceny dokonanych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z dyspozycją art. 116 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613) mającym zastosowanie z mocy art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121), za zaległości podatkowe m.in. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu: 1) nie wykazał, że: a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy; 2) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

Zgodnie z treścią § 2 ww. artykułu, odpowiedzialność członków zarządu, określona w § 1, obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu.

Stosownie zaś do § 3 tego przepisu, w przypadku gdy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji nie posiada zarządu, za zaległości podatkowe spółki odpowiada jej pełnomocnik albo odpowiadają wspólnicy, jeżeli pełnomocnik nie został powołany. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio. Paragraf 4 przewiduje natomiast, że przepisy § 1-3 stosuje się również do byłego członka zarządu oraz byłego pełnomocnika lub wspólnika spółki w organizacji.

Odnosząc cytowane unormowania do okoliczności faktycznych sprawy Sąd Okręgowy zaznaczył, że odwołujący się nie kwestionował zasadności zaskarżonej decyzji w zakresie należności składkowych za okres od maja 2011 r. Kwestią sporną w niniejszej sprawie było natomiast ponoszenie przez odwołującego się Z. L. (1) odpowiedzialności z tytułu odsetek od 14 października 2011r. do dnia zapłaty za zobowiązania płatnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Analizując charakter cytowanego na wstępie unormowania art. 116 ustawy Ordynacja podatkowa, Sąd Okręgowy wskazał, że konstruuje on odpowiedzialność członka zarządu o charakterze odszkodowawczym, podstawą powstania odpowiedzialności jest sam fakt bycia członkiem zarządu. Pełnienie funkcji członka zarządu jest bowiem funkcją dobrowolną, wymagającą zgody osoby powołanej na to stanowisko, członek zarządu może też zrezygnować w każdym czasie ze swojej funkcji (art. 202 § 5 k.s.h. i art. 369 § 6 k.s.h.). Charakter prawny funkcji członka zarządu oznacza nie tylko obowiązek wykonywania czynności zarządzających (obowiązek wykonywania powierzonych zadań), ale też zwiększony zakres odpowiedzialności, w tym odpowiedzialności za skutki działań kierowanej spółki, a więc i skutki działań osób dopuszczonych do faktycznego zarządzania spółką. Inne rozumienie tego przepisu zawężające pojęcie „pełnienia obowiązków” tylko do faktycznych czynności członka zarządu prowadziłoby do wyłączenia jego odpowiedzialności w przypadku niewykonywania tych czynności z powodu ustanowienia pełnomocnika lub prokurenta.

Sąd Okręgowy w ramach prowadzonych rozważań przywołał wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy (I SA/Bd 698/10) dnia 3 listopada 2010 r., gdzie stwierdzono, że poprzez pojęcie „pełnić obowiązki” należy rozumieć posiadanie legitymacji do tego, aby realizować wszystkie czynności związane z zarządem spółki i to przez określony czas. Sąd wskazał nadto, że odpowiedzialność członków zarządu spółki jako osób trzecich ma charakter akcesoryjny i subsydiarny oraz dotyczy jedynie przypadku niewykonania przez zobowiązanego albo nienależytego wykonania zobowiązania, także publicznoprawnego. Posłużenie się w art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej określeniem „pełnienie obowiązków” wskazuje, że chodzi tu o rzeczywiste (czynne, faktyczne) ich wykonywanie, a nie tylko o piastowanie (bierne) funkcji, z którą te obowiązki są związane.

Odnosząc się do stanu faktycznego sprawy, Sąd pierwszej instancji przypomniał, że postanowieniem z dnia 25 maja 2011 r. Sąd Rejonowy Sąd Gospodarczy w Białymstoku pozbawił odwołującego się na okres 6 lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 14 października 2011 r.

W zaistniałej sytuacji, w ocenie Sądu, w stosunku do odwołującego się zachodziła okoliczność wyłączająca odpowiedzialność z tytułu odsetek za zobowiązania płatnika (...) Sp. z o.o. w B. z uwagi na prawomocność powyższego postanowienia, bowiem odwołujący się był pozbawiony możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu.

Z tych względów i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

Apelację od tego wyroku złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.. Zaskarżając wyrok w całości apelujący zarzucił mu:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 107 § 1, § 2 pkt. 1, 2 i art. 116 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. 2015 r. poz. 613) w związku z art. 31, art. 32 oraz art. 24 ust.2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 121) poprzez przyjęcie, że Z. L. (1) nie ponosi odpowiedzialności z tytułu odsetek za zwłokę od 14 października 2011 r. do dnia zapłaty za zobowiązania płatnika (...) spółka z o.o.

w B. z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, na FP i FGŚP.

- sprzeczność ustaleń sądu ze zgromadzonym materiałem dowodowym polegającą na uznaniu, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala przyjąć, że Z. L. (1) od 14 października 2011 r. nie ponosi odpowiedzialności za należności z tytułu odsetek za zwłokę od należności z tytułu zaległych składek wynikających z zaskarżonej decyzji Zakładu.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą i drugą instancję według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł między innymi, że wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, fakt orzeczenia postanowieniem z dnia 25 maja 2011r. Sądu Rejonowego Sądu Gospodarczego w Białymstoku VIII Wydział Gospodarczy o pozbawieniu Z. L. (2) na okres 6 lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu, podtrzymanego postanowieniem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 14 października 2011 r. pozostaje bez wpływu na odpowiedzialność byłego członka zarządu spółki za należności z tytułu składek powstałe w okresie pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, w tym za odsetki za zwłokę od tych należności.

Skarżący zauważył, że zgodnie z treścią art. 107 § 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa. w przypadkach i w zakresie przewidzianym w ustawie, za zaległości podatkowe podatnika odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem również osoby trzecie. Jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej, osoby trzecie odpowiadają również za odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych oraz koszty postępowania egzekucyjnego.

W tych okolicznościach jedynie przepis rangi ustawowej mógłby stanowić podstawę do orzeczenia o braku obowiązku zapłaty odsetek za zwłokę. Przepisu takiego Sąd pierwszej instancji nie wskazał. Na poparcie prezentowanego poglądu apelujący powołał wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 września 2014 r. (syg. akt I FSK 1311/13), gdzie stwierdzono, że „Artykuł 107 § 2 pkt 2 i 4 o.p. wyraźnie stanowi, że osoby trzecie ponoszą również odpowiedzialność za odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych oraz koszty postępowania egzekucyjnego. Są to należności ściśle związane z zaległościami podatkowymi.”

W tym stanie prawnym, zdaniem apelanta, nie ma żadnych wątpliwości, że art. 107 § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa stanowi podstawę do naliczania odsetek za zwłokę na dzień wydania decyzji od należności z tytułu składek, których termin płatności przypadał na okres kiedy wnioskodawca był członkiem zarządu (...) spółka z o.o.. W art. 24 ust. 2 ustawy o s.u.s. ustawodawca zamieścił zaś definicję „należności z tytułu składek” zgodnie z którą są nimi „składki, oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata”. W tych okolicznościach, zdaniem skarżącego, wniesienie apelacji było konieczne.

Ubezpieczony Z. L. (1) złożył odpowiedź na apelację domagając się jej oddalenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie albowiem słuszny okazał się zarzut dotyczący naruszenia prawa materialnego.

Na wstępie przypomnieć należy, że w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy kwestią sporną była zasadność obciążenia ubezpieczonego jako Prezesa Zarządu (...) Spółki z o.o. w B. odpowiedzialnością z tytułu odsetek od nieopłaconych w terminie składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych naliczonych od dnia uprawomocnienia się postanowienia Sądu z dnia 25 maja 2011 r. pozbawiającego odwołującego się na okres 6 lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu, t.j. od dnia 14 października 2011 r.

Sąd Okręgowy zmieniając zaskarżoną decyzję we wskazanym wyżej zakresie, nie przedstawił jednoznacznej podstawy prawnej tego rozstrzygnięcia, ograniczając się do stwierdzenia, że po dacie 14 października 2011 r. w stosunku do

odwołującego się zachodziła okoliczność wyłączająca odpowiedzialność z tytułu odsetek za zobowiązania płatnika (...) Spółka z o.o. w B. albowiem był on pozbawiony możliwości działania.

W zaistniałej sytuacji ocena prawidłowości zaskarżonego orzeczenia wymaga przypomnienia, że odpowiedzialność członków zarządu - jako osób trzecich - za zobowiązania publicznoprawne niewypłacalnej spółki - według wiodącego poglądu doktryny i orzecznictwa - ma charakter odpowiedzialności gwarancyjnej, której przesłanką jest fakt nieuiszczenia należności podatkowych (składkowych) przez dłużnika, wynikający z niedołożenia staranności wymaganej od członków zarządu (por. art. 116 § 1 ust. 1 Ordynacji podatkowej a contrario). Odpowiedzialność ta istnieje ze względu na niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub zawinione opóźnienie w doprowadzeniu do stanu upadłości i - inaczej niż w przypadku odszkodowawczej odpowiedzialności osób trzecich z tytułu zobowiązań cywilnych (art. 299 KSH) - obciąża członków zarządu jako gwarantów wypłacalności osoby prawnej na podstawie konstytutywnej decyzji administracyjnej. Członkowie zarządu odpowiadają więc solidarnie z płatnikiem całym swoim majątkiem za należność główną, tj. wartość składek ubezpieczeniowych nieopłaconych w terminie płatności (art. 51 § 1 Ordynacji podatkowej) oraz za odsetki za zwłokę od tej zaległości (art. 53 § 1 w związku z art. 107 § 2 pkt 2 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Odsetki mają zatem charakter ustawowy i obowiązek ich zapłaty ma charakter bezwzględny. Zniesienie lub ograniczenie odsetek (ich biegu) oraz obowiązku ich zapłaty, a tym samym udaremnienie ich dochodzenia w całości lub w części, może nastąpić wyłącznie w drodze ustawy.

Godzi się zauważyć, że odnośnie omawianej materii wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 stycznia 2016 r., I UK 23/15 (LEX nr 1999816) stwierdzając, że „Zakres odpowiedzialności osób trzecich wynika z art. 107 § 1 i § 2 pkt 2 i 4 o.p. w związku z art. 31 u.s.u.s. Zgodnie z art. 107 § 1 o.p., przedmiotem tej odpowiedzialności są zaległości składkowe płatnika, a więc - stosownie do art. 51 § 1 o.p. w związku z art. 31 u.s.u.s. - zobowiązania, których termin płatności wyznaczony w przewidziany przepisami prawa sposób upłynął. Zasadniczo osoby trzecie odpowiadają również - na podstawie art. 107 § 2 o.p. - za odsetki za zwłokę od zaległości (pkt 2) i koszty postępowania egzekucyjnego (pkt 4). Odsetki i koszty postępowania egzekucyjnego obciążają zatem osobę trzecią niezależnie od czasu ich powstania. Obowiązek zapłaty przez osobę trzecią odsetek od zaległości podatkowych (składkowych) i kosztów egzekucyjnych wynika więc wprost z art. 107 § 2 pkt 2 i 4 o.p., który interpretowany w kontekście zasady subsydiarnej odpowiedzialności tych osób w stosunku do odpowiedzialności podatnika (płatnika składek), nakazuje uwzględnienie, że zobowiązanie osoby trzeciej jest równe zobowiązaniu podatnika (płatnika)”.

Uwzględniając zatem przedstawione wyżej rozważania prawne, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do akceptacji stanowiska Sądu Okręgowego jakoby odwołujący się jako osoba trzecia nie ponosił odpowiedzialności za odsetki za zwłokę naliczone po dacie 14 października 2011 r. Zawarta w art. 116 § 2 w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zasada, zgodnie z którą odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu, nie odnosi się do odsetek. Zaległością podatkową jest bowiem podatek niezapłacony w terminie (art. 51 § 1 o.p. w zw. z art. 31 sus) zaś odsetki stanowią następstwo powstania zaległości podatkowej. Oznacza to orzeczony zakaz pełnienia przez odwołującego się funkcji członka zarządu nie spowodował wstrzymania biegu odsetek od zaległości składkowych. W konsekwencji zaskarżony wyrok podlegał zmianie zgodnie z wnioskiem apelacji.

Mając powyższe na uwadze i z mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku. O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Wskazane w powyższym przepisie szczególnie uzasadnione wypadki są związane z przebiegiem postępowania, charakterem dochodzonego roszczenia, jego znaczeniem dla strony, przedawnieniem roszczenia oraz subiektywnym przekonaniem o zasadności roszczenia wspartym na obiektywnych podstawach (wyrok SA w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2016 r., III ACa 88/16, LEGALIS nr 1508850). Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę, że odwołujący się posiada bardzo wysokie zobowiązania z tytułu zaległości podatkowych (składkowych) a składając odwołanie od decyzji miał obiektywne podstawy aby przypuszczać, że nie ponosi odpowiedzialności za odsetki naliczone po dniu orzeczenia przez Sąd o zakazie prowadzenia działalności i zakazie pełnienia określonych funkcji w spółkach prawa handlowego.

Bożena Lasota Marcjanna Górską Agnieszka Ambroziak